

# Domače branje

## Ivan Cankar: Martin Kačur

1. Opišite zunanjo zgradbo, ter razložite cikličnost dogajanja in v vsakem delu romana poiščite osrednji dogodek.

Že Cankar sam je nekoliko taval pri opredelitvi svojega literarnega dela. V nekaterih pismih je dejal, da naj bi bil to roman, v drugih pa je bila to povest. Kasnejši literarni kritiki so njegovo delo obravnavali kot povest, toda meni je ljubša oznaka roman, saj je to njegovo drugo največje delo. Roman je zgrajen v treh delih.

Prvi osrednji dogodek je v Zapolju v eni izmed gostiln, kjer sreča zdravnika ki je imel enak namen kot Kačur ampak mu ni uspelo. Zdravnik mu je svetoval "Zato naj vam rečem in zapomnite si dobro, če hočete živeti v miru z Zapoljci in z vsem svetom: ne sprite se nikoli z nikomer, in če kdo poreče, da ima osel zeleno dlako, mu odgovorite: "Pa še kako zeleno!". Vendar Kačur ni poslušal saj je bil mlad in neposlušen tako se je zameril županu in župniku ter vsem skupaj zato so ga tudi hitro premestili. Imel je tudi ljubico iz Bistre, ki pa ni ga ni dolgo trpela saj se je ženila z drugim gospodom. Na njegovo nesrečo

Drugi osrednji dogodek se je dogajal v Blatnem dolu, kjer se je sonce redko kdaj pokazalo in tudi ulice so bile temu podobne. Najprej je srečal župnika ki je kmetoval in se zamislil kako lahko božji odposlanec dela takšno delo. Nakar je vstopil v gostilno, kjer je izvedel da je prejšnji učitelj naredil samomor. Tudi tukaj se ni čudil saj je bila šola čisto v gnilobi. Kmalu pri maši spozna dekle oz. Tončko z katero se kasneje poroči in ji obljublja da se bosta odselila kar se zgodi čez 10 let, rodi mu tri otroke. In takrat se zave da ne bo mogle opravljati več svoje naloge ( poučevanje ljudi) Začne se njegov propad.

Tretji osrednji dogodek je v Lazah, kamor se je preselil z Tončko ( z katero sta imela še samo telesno ljubezen) in sinovima, tretji (ki mu je bil najbolj pri srcu) je kmalu umrl ker je bil hudo bolan tako mu je umrla zadnja oseba, ki jo je imel rad in alkohol ga je potisnil še bolj globoko v drek. In od tod mu je samo še na slabše. Ostal v svojih halucinacijah ter ni bil zmožen drugega naredit ko samomor, pa še to po nesreči.

2. Označite Kačurja ter ga primerjajte z zdravnikom ter županom

Kačur je bil mlad človek, poln življenjske moči in zanosa. Želel je spremeniti svet. V ta namen je ljudem razlagal, kako lep je slovenski jezik in jih pozival k boljšemu življenju s slovenščino. Značaj pa se nam počasi razodeva skozi celotno zgodbo. Zanj so značilne različne stopnje. Najprej je zelo domovinsko nastrojen idealist. Ker ga to skoraj zlomi, se njegova ostrina vedno bolj krha. Končno ga v Blatnem dolu povsem zlomijo. Ko pride v Laze, ni več tak, kot je bil in bralcu je jasno, da najbrž nikoli več ne bo. Zato je njegova katarza na koncu dokaj presenetljiva. Po smrti sina se mu zdi, da je ostal sam na svetu. Veliko povejo njegove zadnje besede: »Dobro sem hotel, odpustite!«

3. Predstavite Tončko in primerjajte Kačurjev odnos z odnosom do Minke.

Mislil da ljubezen do obeh žensk ni bila povsem iskrena, Minka je bila vlačuga in z njo je imel samo manjšo avanturo. Čeprav se ni obneslo jo je imel vedno v lepem spominu. Nasprotna temu je bila Tončka iz Blatnega dola, ki pa je čakala na gospoda in naletela je na Kačurja. Zapeljal jo je kot mlado kmečko dekle in se poročil z njo. Ta odločitev je bila

prehitra saj je strast počasi ugašala, on si je želel seksa ona pa da bi se preselila in tako sta tudi dobila 3 otroke. Kmalu je strast ugasnila in to takoj po tem ko je umrl Lojze (3 sin) saj mu je bil zelo pri srcu Tončka ga je proti koncu začela celo varati. Prva dva sinova je Tončka naščuvala proti Kačurju in tudi zato je ni maral.

4. Kakšen je Kačurjev odnos do otrok ?

Kačur je imel svoje otroke zelo rad. Posebej pri srcu mu je bil najmlajši Lojze, ki pa na koncu umre, kar Martina zelo prizadene in pomeni kapljo čez rob v njegovem trpljenju. Vendar je imel Martin vseskozi občutek, da mu Tončka otroke jemlje stran. Tončka je bila pač poosebljanje vsega zlega v romanu. Hodila je z drugimi moškimi, hkrati pa je Kačurju grozila, da mu bo odpeljala otroke.

5. Predstavite sporočilo zaključenega simbolnega prizora in ga aktualizirajte.

?

6. Izpišite odlomek v katerem je Kačur prikazan kot idealist.

*“Šel je nekoč mlad fant, napotil se je v svet z lahkim korakom in njegovo srce je bilo polno upanja. Pa ni bilo samo upanja polno, neizmerna ljubezen, vseobsežna je bila v njem. Šel je in je ponudil od svojega bogastva, od svoje ljubezni ljudem. “Glejte, razbojnika, ponuja nam ljubezen - kamenjajte ga!” Zgrnili so se okoli njega in so metali nanj kamenje in blato, dokler se ni zgrudil... In ko je vstal, je šel dalje, čez hribe in je ponudil ljudem od svojega bogastva, od svoje ljubezni. “Glejte, razbojnika, ponuja nam ljubezen - kamenjajte ga!” Zgrnili so se okoli njega in so metali nanj kamenje in blato, dokler se ni zgrudil... Takrat pa se je zgodilo čudo: pest blata je padla v njegovo srce in blato se je razlivalo zmerom više in je zalilo srce do vrha. Težko je bilo, tako da njegovi koraki niso bili več tako prožni in lahki, kakor poprej; hrbet mu je klonil, glava se mu je povesila. In zgodilo se je drugo čudo: od tistega trenutka, ko je bilo padlo blato v njegovo srce, ni hrepenel več v višavo, ne v daljavo; ljubil je močvirja, temo vlažnega gozda, mračne zaseke, gluhe in pozabljene, skrite med hribi. In zgodilo se je tretje čudo: ljudje, ki so ga kamenjali nekoč, so stali zdaj kraj gozda, v gorkejšem soncu, ob močvirju, na trdnejši zemlji, nad zaseko, više v klancu, in so kazali nanj: “Glejte ga, ki nima ljubezni v srcu!”*